

Spolne žleze ali gonade

- gre za parne organe; ž.sp.žl.=jajčnik ali ovarij (sta v trebušni votlini); m.sp.žl. testis ali modo (izven trebušne votline; skrotum ali mošnja - pred rojstvom se spolni žlezi spustita v mošnjo)
- v spolnih žlezah zorijo sp. celice in nastajajo sp. hormoni (ženske-jajčeca, moški-spermiji ali semenčice)
- v teh žlezah poteka mejoza:iz ene diploidne dobimo štiri haploidne (ena garnitura kromosomov)

Moški spolni organi: obmodje, parna semenovoda, sečnica (2-3krat daljša kot pri ♀), obsečnica ali prostata (proizvaja semensko tekočino), moda (semenske cevčice).

Značilnosti mod:

- imajo zelo veliko površino
- spuščena so v mošnjo, da je temp. nižja od 35°C, ker v trebušni votlini je temp. ≥ 37°C=>prišlo bi do motnje spermatogeneze
- so občutljiva na udarce - poškodujejo semenske cevke
- tu poteka od roba proti notranjemu kanalu spermatogeneza (en spermij oplodi eno spolno celico)
- tu nastaja hormon testosteron, ki vpliva na zorenje sp. celic, razvoj sekundarnih spolnih znakov (morfogeni&vedenjski učinki: sprememba glasu, poraščenost)

Ženski spolni organi: jajčniki (zorijo ženske sp. celice - jajčeca; praviloma vsak mesec eno jajčece, lahko tudi dve (primer oploditve-dvojčki)

Delovanje spolnih organov=>menstrualni cikel (28 dni)

1/2 0-14 dni

- razvija se jajčna celica=>vpliv štirih hormonov: gonadotropna hormona hipofize (LH, FSH) ter estrogen in progesteron (nastajata v jajčnikih).
- povečana je koncentracija LH (sproži ovulacijo), FSH in estrogena. Konc. hormonov je visoka=>to vpliva na počutje. Maternična stena se debeli in pripravlja na sprejem oplojene celice (možnost oploditve med ovulacijo je največja)
- izvenmaternična nosečnost zelo nevarna=>stena jajcevoda lahko počí, če oplojena ž.j.c. ostane tam

2/2 14-28 dni

- če pride do oploditve, nivo hormonov upade, naraste pa progesteron ali nosečnostni hormon (ta se izloča iz rumenega telesca, ki se razvija v jajčniku iz jajčnega folikla, ki počí=>iz njegovega ostanka se razvije rumeno telesce, ki je sicer prisotno ves čas nosečnosti in po principu negativno-povratne zanke preprečuje izločanje gonadotropnih hormonov=>vplivajo na razvoj novih jajčnih celic)
- sluznica se zelo odebeli, nalaga se glikogen=>hrana zarodku v začetku nosečnosti; če oploditve ni, nivo vseh hormonov pade, sluznica (njena vrhnja plast je minljiva) pa se pripravi na izločanje (mesečna krvavitev 4-5dni)